Dosarul nr. 2a-619/23 (2-23017201-03-2a-28062023)
Instanța de fond: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani,
Judecător: Mariana Sajin

DECIZIE
În numele Legii

20 decembrie 2023 municipiul Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi
în componenţă:
preşedintele şedinţei, judecătorul Stela Procopciuc,
judecătorii Natalia Chircu şi Elena Grumeza,
grefier Cristina Svaracevschi,
examinând în şedinţă publică cererea de apel depusă de apelanta Valentina Tabol reprezentată de avocatul Constantin Rusu, împotriva hotărârii judecătoriei Drochia, sediul Rîşcani din 19 aprilie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Valentina Tabol către Vasili Tabol, intervenient accesoriu Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Rîşcani, Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Bălţi privind decăderea din drepturile părinteşti şi încasarea cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretenţiile reclamantei:

1. La 03 februarie 2023 reclamanta Valentina Tabol a formulat o cerere de chemare în judecată către Vasili Tabol, intervenient accesoriu DASPF Rîşcani prin care a solicitat:
   - ✓ decăderea din drepturile părinteşti a lui Vasili Tabol faţă de copilul minor *****, a.n. *****;
   - ✓ încasarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acţiunii s-a invocat că, reclamanta s-a căsătorit cu pârâtul, însă căsătoria a eşuat din motivul comportamentului antifamilial al soţului, violente în familie şi infidelitate. Astfel, la 22 aprilie 2019 în conformitate, cu hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Rîşcani, căsătoria a fost desfăcută.
3. Susţine reclamanta că, în cadrul căsătoriei, la data de ***** s-a născut feciorul *****. După o lună de zile de la naşterea copilului, reclamanta din motivele indicate mai sus a decis să treacă cu traiul separat, deoarece era insuportabil să locuiască împreună. După desfacerea căsătoriei, relaţiile dintre reclamantă şi pârât s-au răcit de tot, iar fostul soţ a uitat în totalmente despre existenţa copilului, pe care nu l-a mai văzut niciodată.
4. Din momentul desfacerii căsătoriei şi până în prezent pârâtul deloc nu se interesează de soarta copilului, refuză categoric să participe la întreţinerea ultimului, nu îl vizitează. Asemenea nu se interesează de starea sănătăţii a copilului şi nici nu participă financiar sau în oricare alt mod la tratamentul lui (în

caz de necesitate), din care motiv reclamanta s-a adresat cu o cerere de chemare in judecată privind încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor, care a fost admisă integral, însă pârâtul în continuare refuză să-şi onoreze obligaţiile de întreţinere. Fapt confirmat prin adeverinţa eliberată de executorul judecătoresc.

5. Ce ţine de studiile fiului, comunică reclamanta că pârâtul niciodată nu s-a interesat despre acestea, nu a participat la nici o adunare de părinţi şi nici nu cunoaşte unde învaţă, în ce clasă este şi care sunt succesele fiului. Relaţiile părinte-copil ce există între copil şi pârât sunt doar de ordin juridic, dar social, emoţional nu există şi nici nu au existat niciodată.
6. Mai reţine că, legătura dintre părinte-copii trebuie să fie una pozitivă, echilibrată şi să crească progresiv. Ea este menită să atragă fericire, linişte, siguranţă şi zâmbete. În speţă o asemenea legătură nu există şi nici nu a existat în principiu. Nu este sigură că pârâtul îşi va recunoaşte fiul, dacă se vor întâlni întâmplător. Dacă părinţii îşi cresc copii cu dragoste, căldură, grijă şi multă răbdare atunci aceştia vor creşte ulterior ca maturi responsabili, sănătoşi şi cu multă ambiţie. Educaţia este un moment foarte esenţial în creşterea unui copil educat şi responsabil. Părinţii sunt cei care tratează direcţiile de educaţie ale copilului.
7. La fel reţine că, sancţiunea decăderii din drepturi părinteşti, reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură din dreptul familiei. Punerea în primejdie a sănătăţii sau a dezvoltării fizice a copilului prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtare abuzivă ori prin abateri grave în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, este unul din motivele care atrag această sancţiune. În cazul ei, pârâtul a renunţat în totalmente la îndatoririle sale părinteşti şi nu are nici o dorinţă de a le executa, iar după desfacerea căsătoriei pârâtul a manifestat şi în continuare atitudine neglijentă şi indolentă faţă de creşterea, educarea copilului lor, sarcina aceasta revenindu-i în exclusivitate reclamantei. De întreţinerea şi educaţia copilului comun are grijă doar reclamanta.
8. Prin urmare susţine reclamanta că, decăderea din drepturile părinteşti este sancţiunea prin efectul căreia părintele ce îşi exercită drepturile sau îşi îndeplineşte obligaţiile părinteşti contrar intereselor copilului, îşi pierde aceste drepturi. Decăderea din drepturile părinteşti constituie o măsură ce poate fi luată numai în interesele minorului şi urmăreşte protejarea acestor interese. Decăderea din drepturile părinteşti este reglementată prin prisma art. 67 Codul familiei, şi anume pune accentul pe motivul care a servit drept temei în cazul ei de a-1 decădea pe pârât din drepturile părinteşti, astfel părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă: lit.a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere. Dacă unii îşi doresc cu tot dinadinsul să devină părinţi, alţii, fiind părinţi, ajung a nu-şi mai îndeplini obligaţiile (atât legale, cât şi morale) faţă de copiii săi. Asemenea părinţi consideră că urmează a fi decăzuţi din drepturile părinteşti.

9. Prin încheierea judecătoriei Drochia, sediul Rîşcani din 21 februarie 2023, s-a atras în calitate de intervenient accesoriu Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Bălţi, alăturat părţii reclamante Valentina Tabol (f.d.23-24).

Poziţia instanţei de fond:

10. Prin hotărârea judecătoriei Drochia, sediul Rîşcani din 19 aprilie 2023 acţiunea înaintată de Valentina Tabol către Vasili Tabol, intervenient accesoriu Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Rîşcani şi Bălţi privind decăderea din drepturile părinteşti, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

11. Invocând netemeinicia hotărârii instanţei de fond, Valentina Tabol reprezentată de avocatul Constantin Rusu, la data de 10 mai 2023 a depus cerere de apel nemotivată, prin care şi-a manifestat dezacordul cu hotărârea instanţei de fond, solicitând admiterea apelului şi casarea hotărârii instanţei de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acţiunea înaintată să fie admisă integral.
12. Prin încheierea Colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi din 03 iulie 2023 nu s-a dat curs cererii de apel şi s-a acordat termen apelantei pentru prezentarea cererii de apel motivate şi a bonului plăţii taxei de stat.
13. La 14 august 2023 reprezentantul apelantei Valentina Tabol, avocatul Constantin Rusu a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acţiunea să fie admisă integral.

Argumentele părţilor:

14. În cererea de apel s-a invocat argumente de fapt şi de drept similare celor din acţiune. Suplimentar s-a invocat că, potrivit prevederilor Hotărârii Plenului CSJ al RM nr.6 din 17.11.2014 cu privire la practica judiciară de examinare a pricinilor civile privind decăderea din drepturile părinteşti, şi Recomandării nr. 44 cu privier la înacsarea pensiei de întreţinere pentru copilul minor în litigiile ce ţin de decăderea din drepturile părinteşti, decăderea din drepturile părinteşti este sancţiunea prin efectul căreia părintele ce îşi exercită drepturile sau îşi îndeplineşte obligaţiile părinteşti contrar intereselor copilului, îşi pierde aceste drepturi. Decăderea din drepturile părinteşti constituie o măsură ce poate fi luată numai în interesele minorului şi urmăreşte protejarea acestor interese.
15. La fel, invocându-se prevederile art. 67 lit. a) Codul Familiei, apelanta a menţionat că, minorul ***** în şedinţa de judecată a comunicat, că nu îl cunoaşte pe tatăl său, la zilele lui de naştere nu-l felicită, mama îl alintă în ziua lui de naştere, nu cunoaşte unde se află tata. Merge la bunica din oraşul ***** în vacantă, însă la buneii din partea tatălui nu merge. La fel reţine că, pârâtul Vasili Tabol fiind citat legal despre data, ora si locul şedinţei de judecată, nu s-a prezentat şi nu a comunicat instanţei despre motivele neprezentării, cu toate că părinţii acestuia au cunoscut despre acţiunea înaintată şi evident i-au comunicat

si dânsului, însă acesta din urmă a ignorat aceste circumstanţe ca şi faptul îngrijirii copilului său minor.

16. Reiterând concluziile instanţei de fond reţinute în hotărârea suspusă contestării, susţine apelanta că, viziunea reprezentanţilor asistenţă socială a fost bazată strict pe poziţia pârâtului, fară a se lua în consideraţie toate circumstanţele cazului, declaraţiile copilului - din care rezultă clar că ultimul nu are absolut nici o atârnate pozitivă faţă de copil şi nici nu a prezentat careva probe ce ţine de intenţia de a a-şi revedea poziţia ce ţin de atribuţiile în calitate de tată. De la emiterea hotărârii din 19.04.2023 situaţia de fapt nu s-a schimbat de loc, Vasili Tabol continuând să manifeste neglijenţă totală faţă de obligaţiunile sale ca tată a copilului minor.
17. În fapt, instanţa de fond şi-a argumentat hotărârea adoptată, prin faptul că restanţa la plata pensiei de întreţinere a copilului minor, nu demonstrează eschivarea lui de la exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor părinteşti, adică prevederile art.67 lit. a) din Codul Familiei, nu sunt aplicabile. Consideră că faptul eschivării cu rea-voinţă a lui Vasili Tabol de la executarea drepturilor şi obligaţiilor părinteşlti asupra copilului minor a fost dovedită pe deplin prin probele prezentate, nu numai prin restanţa la pensia de întreţinere a copilului minor, dar şi prin atitudinea propriu-zisă a lui Vasili Tabol de la obligaţiile părinteşti (vizite, întrevederi, educaţie, etc.), cu toate că instanţa a respins acest fapt prin aceea că Vasili Tabol se află peste hotarele ţării şi nu ar avea această posibilitate, abordare pe care o consideră greşit interpretată, la moment posibilităţile de comunicare fiind imense. Asemenea părinţi (în speţă Vasili Tabol) consideră că urmează a fi decăzuţi din drepturile părinteşti.
18. Alăturat, reţinând prevederile art. art. 90, 94, 96 CPC, apelanta solicită încasarea cheltuielilor de judecată.
19. În cadrul şedinţei instanţei de apel reprezentantul intervenientului accesoriu DASPF Bălţi, Ana Melnicenco a menţionat că la caz consideră inoportun ca intimatul Vasili Tabol să fie decăzut din drepturile părinteşti.
20. Apelanta Valentina Tabol, reprezentantul acesteia, avocatul Constantin Rusu şi intimatul Vasili Tabol nu s-au prezentat. Procedura de citare legală a fost respectată.
21. Prin cererea din 20 decembrie 2023 reprezentantul apelantei Valentina Tabol, avocatul Constantin Rusu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d. 113-114).
22. Prin cererea din 18 octombrie 2023, intervenientul accesoriu DASPF Rîşcani a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.105).
23. Potrivit avizului de recepţie nr. DS8005345543AS, citaţia expediată în adresa intimatului Vasili Tabol a fost returnată instanţei cu menţiunea Oficiului poştal ”plecat” (f.d. 103, 112).
24. Conform art. 379 alin.1) CPC al RM, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt

participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

25. Raportând prevederile art.379 CPC la speţa dată, Colegiul Civil consideră posibilă examinarea cauzei în lipsa celor neprezenţi care au fost înştiinţaţi în mod legal despre data şi ora examinării cauzei şi care au solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Aprecierea instanţei de apel:

26. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, studiind materialele cauzei, verificând argumentele apelului, audiind participanţii la proces Colegiul Civil consideră apelul neîntemeiat, care urmează a fi respins cu menţinerea hotărârii primei instanţe din următoarele motive:
27. În conformitate cu art. 362 alin.1 CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
28. Instanţa de apel constată că, judecătoria Drochia, sediul Rîşcani a pronunţat dispozitivul hotărârii la 19 aprilie 2023, iar cererea de apel a fost declarată la 10 mai 2023, prin urmare apelanta s-a conformat dispoziţiilor normelor legale menţionate supra şi a depus cererea de apel în termen.
29. Conform art. 385 lit. „a" CPC al RM instanţa de apel după ce judecă apelul este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
30. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.
31. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărârii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.
32. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
33. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
34. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească

faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

35. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.
36. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
37. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
38. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligaţia de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanţei judecătoreşti un demers prin care solicită audierea părţii adverse în privinţa acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanţele pe care instanţa le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
39. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.
40. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în

fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

41. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părţi şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
42. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinîndu-se rolul determinant al concluziilor instanţei de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
43. Raportând dispoziţiile normelor suscitate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia primei instanţe prin prisma raţionalismului pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, instanţa de apel consideră că concluzia instanţei de fond este una corectă, din următoarele raţionamente.
44. În speţa dată Colegiul Civil reţine că, principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui – o obligaţie de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o. Conform art.3 alin.(1) din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului, în toate acţiunile care privesc copiii, întreprinse de instituţiile de asistenţă socială publice sau private, de instanţele judecătoreşti, autorităţile administrative sau organele legislative, interesele copilului vor prevala.
45. Instanţa de apel constată că, părinţii au obligaţii faţă de propriul copil. De asemenea, la despărţirea părinţilor, instanţa stabileşte anumite obligaţii ale părinţilor faţă de copil, dar şi anumite drepturi.
46. Drept urmare a faptului cînd părinţii nu îşi indeplinesc obligaţiile faţă de propriul copil survine decăderea lor din drepturile părinteşti.
47. Potrivit art. 67 din Codul familiei, părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă:
    a) *se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere;*
    b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară;
    c) fac abuz de drepturile părinteşti;
    d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicînd violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului;

e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului;
f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie;
g) au săvîrşit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului; precum şi
h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

48. Din punct de vedere legislativ, această prevedere expres prevede cazurile în care părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti. În sensul normei enunţate se va ţine cont de faptul că, decăderea din drepturile părinteşti este o sancţiune care poate fi aplicată faţă de părinţii care din culpă gravă nu-şi îndeplinesc obligaţiunile faţă de copii sau fac abuz de drepturile părinteşti.
49. La fel, instanţa reţine faptul că decăderea din drepturile părinteşti conform art.67 CF al RM este sancţiunea cea mai gravă prevazută, care se aplică în situaţii excepţionale, când nu mai există nici o perspectivă de remediere a relaţiilor dintre parinte şi copil, când relaţia dintre aceştea ar pune în pericol sporit copilul, ar crea obstacole serioase dezvoltării psihice şi fizice a copilului.
50. Decăderea din drepturile părinteşti se face numai pentru motivele prevăzute de lege.
51. Conform art.68 al.(1)–al.(3) din Codul Familiei, decăderea din drepturile părinteşti are loc numai pe cale judecătorească. Acţiunea privind decăderea din drepturile părinteşti poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială. Cererea privind decăderea din drepturile părinteşti se examinează cu participarea obligatorie a autorităţii tutelare locale/teritoriale.
52. Articolul 5 alin. 1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.
53. Din materialele cauzei rezultă că, reclamanta Valentina Tabol prin prezenta acţiune solicită decăderea lui Vasili Tabol din drepturile părinteşti asupra fiului minor *****, a.n. *****.
54. Drept temei reclamanta-apelanta a invocat faptul că, intimatul-pârât Vasili Tabol nu-şi execută obligaţiunile sale părinteşti şi anume nu participă la educarea, dezvoltarea şi întreţinerea copilului atât financiar cât şi moral.
55. Aici Colegiul judiciar reţine că, criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicaţi copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.
56. Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că, din relaţiile de căsătorie a participanţilor la proces – Valentina Tabol şi Vasili Tabol, la data de ***** s-a născut feciorul *****, fapt confirmat prin certificatul de naştere Seria NA-VI ***** (f.d.10).
57. Astfel, în urma divorţului (hotărârea judecătoriei Drochia, sediul Rîşcani din 22 aprilie 2019) copilul minor a rămas la educaţia şi întreţinerea mamei.

58. Totodată, potrivit adeverinţei nr. 47p/a-185 şi 47p/a-405/22 din 22 noiembrie 2022, eliberată de executorul judecătoresc Aliona Frecăuţan rezultă că, executorul judecătoresc are în procedura sa de executare silită documentul executoriu nr.2-272/13 din 04.03.2013 privind încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor *****, de la debitorul Vasili Tabol în sumă de 800 lei lunar şi întreţinerea soţiei până la atingerea vârstei de 3 ani a minorului în sumă de 200 lei lunar începând cu 10.01.2013 până la 21.04.2015. Ulterior la executare a parvenit titlul executoriu nr. 2-81/2022 din data de 04.05.2022 privind modificarea cuantumului pensiei de întreţinere a copilului minor ***** şi încasarea de la Vasili Tabol în beneficiul lui Valentina Tabol pensia pentru întreţinerea copilului minor în sumă de 1500,00 lei începând cu data de 14.01.2022. Pensia de pe ambele proceduri se achită aproximativ lunar, ultima achitare de 1200 lei fiind la 26.10.2022. Astfel, la 22.11.2022 restanţa acumulată constituie 64 352,00 lei (f.d.12).
59. În speţa dată, drept temei de decădere din drepturile părinteşti, reclamanta-apelanta Valentina Tabol a invocat faptul că intimatul Vasili Tabol, se eschivează de la plata pensiei de întreţinere a copilului minor, nu manifestă nici un interes în susţinerea financiară a acestuia, şi nici într-un fel nu se implică în educarea şi menţinerea unei legături cu copilul.
60. Instanţa de apel învederează faptul că, eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, sau primejduiesc învăţătura şi instruirea copilului.
61. Astfel, decăderea din drepturile părinteşti este sancţiunea prin efectul căreia părintele care îşi exercită drepturile sau îşi îndeplineşte obligaţiile părinteşti contrar intereselor copilului, îşi pierde aceste drepturi. Decăderea din drepturile părinteşti constituie o măsură ce poate fi luată numai în interesele minorului şi urmăreşte protejarea acestor interese.
62. În contextul celor invocate de către apelanta Valentina Tabol privind decăderea din drepturile părinteşti în temeiul prevederilor art. 67 lit. a) Codul familiei, Colegiul civil reţine că în situaţia din speţă urmează a fi demonstrată intenţia pârâtului-intimat Vasili Tabol de eschivare de la executarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere, care urma a fi probată prin circumstanţe concrete sau careva acte de constatare, precum că intimatul acţionează cu rea-intenţie, prin prisma art. 63, 318, 319 Cod contravenţional sau art. 320 Cod penal, însă astfel de probe nu au fost prezentate instanţei de judecată.
63. Or, având în vedere faptul că decăderea din drepturile părinteşti este o sancţiune foarte drastică, ea necesită a fi aplicată faţă de părinţi numai după ce se va constata că alte măsuri luate faţă de părinţii ce nu-şi onorează obligaţiile nu au

dat nici un efect (ex.: preîntâmpinarea părinţilor, atragerea la răspunderea contravenţională în temeiul art. 63 Cod contravenţional).

64. Mai mult ca atât, din materialele cauzei nu rezultă că executorul judecătoresc a întreprins careva măsuri în vederea executării documentelor executorii sus nominalizate, de exemplu aplicarea sechestrului pe bunurile şi mijloacele băneşti ale debitorului, or, procedura de executare prevede modalitatea de încasare a pensiei de întreţinere din contul bunurilor avute în proprietate şi în lipsa debitorului.
65. Faptul că reclamanta-apelanta Valentina Tabol susţine că, intimatul Vasili Tabol cu rea voinţă se eschivează de la exercitarea obligaţiunilor părinteşti, nu a vizitat copilul, nu s-a interesat de viaţa şi sănătatea lui, şi are restanţe la plata pensei de întreţinere, nu îi acordă dreptul apelantei de a solicita decăderea din drepturile părinteşti a tatălui biologic Vasili Tabol, fiind necesar de a demonstra rea-credinţa tatălui.
66. La acest capitol instanţa de apel reţine că, noţiunea de eschivare de la exercitarea obligaţiilor părinteşti presupune ,,acţiunea de a se sustrage de la îndeplinirea unei obligaţii" astfel, confirmarea neachitării pensiei de întreţinere privind stabilirea restanţei la plata pensiei de întreţinere, este insuficientă pentru a concluziona rea-intenţia pârâtului-intimatului de a executa obligaţiile sale părinteşti ce ţin de contribuţia sa materială.
67. Prin urmare în viziunea Colegiului, reclamanta-apelanta Valentina Tabol în contradicţie cu art.67 Codul familiei, nu a prezentat careva dovezi care ar confirma că faptul că Vasili Tabol se eschivează cu rea-credinţă de la plata pensiei de întreţinere, se eschivează de la educarea copilului şi de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, că ar face abuz de drepturile părinteşti, ori că ar manifesta un alt comportament neadecvat în dauna minorului, care ar constitui temei pentru decăderea din drepturile părinteşti, or, sancţiunea decăderii din drepturile părinteşti poate fi aplicată faţă de părinţii care, din culpă gravă, nu-şi îndeplinesc obligaţiunile faţă de copii sau fac abuz de drepturile părinteşti.
68. La caz, Colegiul acceptă că, comportamentul lui Vasili Tabol în calitate de părinte în raport cu copilul său, nu reprezintă relaţiile model între tată şi fecior, după cum şi-ar dori reclamanta-apelanta, însă neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părinteşti trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancţiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinţilor duce la decăderea din drepturile părinteşti, or comportamentul lui Vasili Tabol nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decăderea a acestuia din drepturile de tată.
69. Tot aici, instanţa de apel relatează şi jurisprudenţa CtEDO, care în cauza Karrer c. României din 21 februarie 2012, a statuat că problemele privind reuniunea dintre părinţi şi copii trebuie tratate cu promptitudine, deoarece, trecerea timpului poate avea consecinţe iremediabile asupra relaţiei lor. La fel, Curtea Europeană în jurisprudenţa sa, a menţionat că pentru un părinte şi copilul său a

fi împreună reprezintă un element fundamental al vieţii familiale, chiar dacă relaţia între părinţi a fost ruptă (Elsholz v. Germania, hotărâre din 13 iulie 2000, §43). Măsurile ce implică decăderea din drepturile părinteşti ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate doar dacă sunt motivate de o cerinţă imperativă care se referă la interesele copilului (M.D. şi alţii v. Malta, hotărâre din 17 iulie 2012, §76).

70. În atare circumstanţe, Colegiul Civil respinge ca neîntemeiat argumentul apelantei, susţinut în cererea de chemare în judecată şi în cererea de apel precum că intimatul se eschivează cu rea-credinţă de la întreţinerea copiilor şi nu-şi execută obligaţiunile sale părinteşti. Or, argumentul dat este lipsit de suport probant.
71. Totodată Colegiul Civil reţine şi avizul Autorităţii tutelare din cadrul Direcţiei Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Rîşcani din 31 martie 2023, potrivit căruia autoritatea tutelară a examinat cazul şi actele prezentate la cerere, totodată din discuţiile prin reţelele de socializare purtate dintre specialistul în protecţia drepturilor copilului şi Vasili Tabol referitor la decăderea din drepturile părinteşti şi referitor la eschivarea de la achitarea pensiei de întreţinere pentru copilul minor, tatăl copilului a menţionat că nu este de acord cu decăderea sa din drepturile părinteşti menţionând că va achita pensia de întreţinere. Astfel, autoritatea tutelară a ajuns la concluzia că nu îşi poate exprima opinia în privinţa decăderii din drepturile părinteşti a cet. Vasili Tabol şi lasă rezolvarea cazului la discreţia instanţei de judecată (f. d. 46).
72. Iar, conform avizului Autorităţii tutelare din cadrul Direcţiei Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Bălţi din 04 aprilie 2023, urmează că autoritatea tutelară a examinat cazul şi actele prezentate la cerere şi a ajuns la concluzia că este inoportună decăderea din drepturile părinteşti a cet. Vasili Tabol faţă de copilul minor (f. d. 48-49).
73. În susţinerea celor menţionate, Colegiul judiciar reţine că conform prevederilor art. 48 alin.(2) din Constituţia RM, îndatorirea părinţilor este de a asigura creşterea, educaţia şi instruirea copiilor.
74. Reieşind din prevederile art.58 şi art.74 din Codul Familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat, ei sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.
75. Conform art.27 al Convenţiei ONU privind drepturile copilului se recunoaşte dreptul oricărui copil la un nivel de viaţă suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială. Părinţilor le revine, în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.
76. În acelaşi sens, conform art.18 alin.(1) din Legea privind drepturile copilului nr.338 din 15.12.1994, ambii părinţi, în egală măsură poartă

răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rând de interesele acestuia, iar potrivit alin.(2) al aceluiaşi articol, părinţii poartă răspundere juridică pentru lipsa de supraveghere permanent a copiilor de vîrstă fragedă preşcolară.

77. Conform art.18 alin.(1) al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.
78. În contextul prevederilor legale citate supra, Colegiul Civil reţine că principiul interesului superior al copilului, reprezintă mesajul fundamental al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui este o obligaţie de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.
79. Reieşind din cele menţionate mai sus, este cert că legăturile de familie pot fi destrămate doar în circumstanţe excepţionale şi ca urmare, a celor relatate în ansamblu se atestă că temeiuri pentru decăderea lui Vasili Tabol din drepturile părinteşti asupra copilului minor, instanţa de apel nu a constatat, astfel instanţa de fond corect a respins acţiunea înaintată de Valentina Tabol.
80. Respectiv, din analiza probatoriului, înscrisurilor, motivelor şi situaţiei faptice reale a pricinii, Colegiul conchide că soluţia dată de instanţa de fond în cadrul actualului litigiu este una legală, corespunzând cadrului legislativ şi normativ pertinent, aplicabil speţei, iar poziţia apelantei expusă în cererea de apel nu poate fi admisă, deoarece se reduce, în marea sa majoritate, la critici formale, lipsite de suport probant şi în lipsa unei justificări legale. O astfel de abordare, însă, nu poate fi reţinută şi admisă de instanţa de apel, deoarece prin conţinutul său nu indică la o altă stare de fapt şi nu răstoarnă situaţia constatată de instanţa de fond, bazată pe normele de drept material pertinent, astfel, Colegiul consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, cu menţinerea hotărârii primei instanţe pronunţată în pricină.
81. Conform art. 94 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.
82. Reiterând normele legală citate mai sus Colegiul judiciar reţine că, în cazul în care acţiunea înaintată de Valentina Tabol a fost respinsă, nu există temei legal de admitere a cerinţei date, prin urmare instanţa de fond just a ajuns la concluzia de a respinge pretenţia nominalizată.

83. Prin urmare, din considerentele menţionate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele apelantei sunt declarative, Colegiul civil, ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.
84. În conformitate cu art.385 lit. a) CPC al RM,

d e c i d e :

Respinge cererea de apel declarată de Valentina Tabol;

Menţine hotărârea judecătoriei Drochia, sediul Rîşcani din 19 aprilie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Valentina Tabol către Vasili Tabol, intervenient accesoriu Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Rîşcani, Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Bălţi privind decăderea din drepturile părinteşti şi încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul **Stela Procopciuc**

judecătorii **Natalia Chircu** **Elena Grumeza**